

pozivom, naj se čimprej oglasimo v tamkajšnjem samostanu, kjer sta nas pričakovala dva višja uradnika iz Lase, ki hočeta z nami govoriti. Od Gnjabnaka se nismo težko poslovili, saj to pravzaprav ni bil naseljen kraj. Težko bi mu rekli vas, kaj šele mesto. Čeprav je tu prebival meniški uradnik tega okraja, je obsegalo to postajališče le eno poslopje, a naslednje človeško prebivališče je bil uro oddaljen pastirski šotor. Zato smo radi in čimprej odšli od tam in potem prenočevali na prostem nekje v samoti; gluho tišino so le včasih zmotili kjangi. Naslednji dan mi je ostal v spominu kot eden najlepših v vsem mojem življenju. Hodili smo po širni, valoviti ravani in nenadoma so se v daljavi prikazali kot igračke majhni stolpiči neke-

ga samostana, nad njimi pa so strmele v nebo prav zares silne ledene stene v zlatem blesku jutranjega sonca. Počasi se nam je posvetilo, da morajo biti to himalajski osemtisočaki, Daulagiri, Anapurna in Manaslu. Ta pogled nas je res pretresel; še Kopp, ki ni bil nikoli gornik, je bil z nami istih misli, da je to nekaj čisto posebnega. Tradun s svojimi prav drobno vidnimi samostanskimi stolpiči pa je ležal na čisto drugem koncu razsežne ravani, tako da smo dolgo časa, več ur, uživali čudoviti pogled na gorske velikane, preden smo prehodili vso dolgo pot čez poljano do mesta. Tudi ko smo brodili skozi ledeno mrzle valove reke Tsa-ču, nas to zaradi nenehno lepega prizora ni spravilo v slabo voljo.

V ŠVICI KUPIJO KVIŠKU NAJVIŠJI VRHOVI ALP

ŠTIRJE ŠTIRITISOČAKI V PETIH DNEH

MATJAŽ ČUK

*Za tebe ni spokojnosti večera.
Kajti večer pomeni konec iskanj.
V tebi buči nemir neprehojenih poti...
France Štele: Nalivi svetlobe*

Štirje štiritisočaki v petih dneh? Nemogoče!
Saj v Alpah ni vsak dan nedelja!

ALALLINHORN, 4027 m

Ampak danes je res nedelja. In kot se za nedeljo spodobi, smo si tudi izbrali primeren štiritisočak za naš cilj. »Damski« mu pravijo. Kakorkoli že - ravno pravšen bo za ogrevanje.

Ja, lahko je priti na štiritisočak, če se na tri tisoč petsto metrov pripelješ! Malo manj si seveda navdušen nad čisto pravo »švicarsko« ceno. Ti te pa znajo obrati, pravi mojstri so v tem - kar potoži se ti po naših hribih!

Sonce poskrbi za to, da hitro pozabimo na cene, devize, denarje... Pa saj denar ni najbolj važna stvar na svetu! Kakorkoli že obračaš, na koncu si vedno brez...

Shojena stezica vodi navzgor. Dereze odlično prijemajo, greben je vse bližje. Gore se kopajo v soncu. Ni dvoma, kdo je tu najlepši. Monte Rosa in Breithorn pritegneta vse poglede nase. Sloviti Matterhorn ima »lepотно« napako: nagajiv oblaček mu odreže zadnjih tristo metrov.

Na vrhu smo. Po naporni vožnji in dolgčasui italijanskih avtocest se prav prilze takle imeniten sprehod na čisto pravi štiritisočak. Pa še nekaj metrov čez ima!

STRAHLHORN, 4190 m

Uf, ta bo pa dolg kot ponedeljek! Pa še za včeraj se bomo nahodili, da ne bo zamere. Kakšno naključje - danes je ponedeljek. »Najdaljši« dan v tednu...

Čuden režim imajo v tej koči. Poskočna muzika nas prebudi točno ob treh zjutraj. Ko odprem oči, odeje že letijo po zraku. Nekateri so pa zagnani! Preden se zavem, kje pravzaprav sem, je večina že spodaj, v jedilnici.

Ne maram tako hitrega vstajanja. Sploh pa ne ob taki uri. Nikoli se mi ni bilo prijetno spraviti izpod tople odeje.

Tomo ima danes težave. Ponoči je kar naprej hodil ven... Toda v vsaki slabi stvari je nekaj dobrega - bomo vsaj počasi hodili.

Pa smo se zmotili. In to prav krepek! Račun brez krčmarja se temu reče. V trdi temi hodi po razbiti moreni, kot bi bil na dirki. Mi pa za njim na vrvi vsak po svoje, kakor kdo ve in zna. Končno je tu ledenik, priložnost za počitek in navezovanje derez.

Hoja po položnem ledeniku je v primerjavi z moreno pravi užitek. Tomo mora »za skalo« - problem je samo v tem, da ni nikjer nobene. Sama ravnina, kot v Panoniji. Ampak nekaj drugega je čudno: kako potem gre - mimogrede ujamemo dve navezi!

Z ledenika in razpok prispemo na sneg. Čaka nas dolg, položen vzpon vse do sedla, skoraj do 3800 metrov visoko. Nekaj kilometrov enakomernega počasnega ritma, brez sprememb; kar naporno je - predvsem za dušo. Nič se ne zgodi, še Tomo noče »za skalo«.

Končno se le nekaj prelomi. Pravo olajšanje: na sedlu smo. Pred nami je položen greben, skoraj natanko tak kot ravnina pod sedlom, le

smer se spremeni - za 90 stopinj. In veter. Močan jug poskrbi, da nam ni dolgčas. Zadnji metri proti vrhu so najtežji. In najlepši. Radovednost ti ne da miru - rad bi videl, kaj je na drugi strani.

Kakšni so ti švicarski štiritisočaki! Ogromne gmote ledu in snega, na vrhu pa niti toliko prostora, da bi počteno sedel!

Prav nič prijazen sprejem nam ni namenil Strahlhorn. Veter vleče kot za stavo. Nekaj minut stojiš pri miru in že si trd ko sveča. Tomo priganja navzdol, tja, kjer ima sonce še svojo moč.

Sestop s sedla je najbolj imeniten del poti. Po ravno pravšnem snegu gre kot po maslu. Mimogrede smo spodaj na ledeniku.

Pravo veselje pa se tam pravzaprav šele začne. Tomo demonstrira ves svoj talent v preskakovanju razpok. Skrbno izbira najširše. »Da bomo znali,« pravi. Pri globljih od dvajset metrov kar malo zamižimo, druge so kar tako, mimogrede opravljene.

Še zadnji biser - morena in skoraj dvestometrski vzpon do koč. Prebrisani Švicarji dobro vedo, zakaj so tja postavili koč. Kdor do tu še ni utrujen in žejen, ima prav vse možnosti, da to do koč postane. In če si res žejen, nikoli ne gledaš na ceno pijače.

»Ta je bil pa dolg!« pribije Tomo. In če Tomo tako reče, potem bo to prav gotovo držalo.

GORNEGRAT, 3131 m

Danes je prost dan. Večina želi v Zermatt. Ne morem se odločiti. Ne bi si rad pokvaril vtisa izpred let, ko smo se v čudovitem soncu sprehodili skozi vas tja na tiste znamenite trave pod najlepšo goro Alp.

Bolj bi mi ustrejal vzpon na bližnji dva- ali

Popusti v tujih planinskih kočah

V Obvestilih Planinske zveze Slovenije smo prebrali:

Planincem, ki pogosto hodijo v tuje gore in tam prenočujejo v kočah tamkajšnjih planinskih zvez, omogočamo, da si prek Planinske zveze Slovenije kupijo recipročno znamko UIAA. S to znamko, nalepljeno v veljavno izkaznico PZS, lahko planinec uveljavlja v vseh planinskih kočah, ki so last planinskih zvez - članic UIAA, ravno takšne popuste, kot veljajo za domače člane. Recipročna znamkica UIAA velja za tekoče koledarsko leto in stane 35 CHF (švicarskih frankov). Naročila za recipročne znamkice UIAA sprejema pisarna PZS. Ob naročilu je treba poravnati kupnino v CHF.

tritisočak nad dolino: ljuba samota, poležavanje v travi, lenarjenje na soncu in občudovanje okoliških štiritisočakov - dokler si ne bi zaželel družbe in piva v dolini.

Pa so me pregovorili. Kakorkoli že, smo v Zermattu. Vreme je natanko tako kot pred leti. Sam sem se že odločil. Nikoli si ne bi odpustil, če bi v tem čudovitem soncu ostal v dolini.

Z Emilom stojiva v vrsti in ugibava, koliko bo karta. Skoraj bi naju zadela kap! 50 švicarskih frankov! Tudi v najbolj črnih mislih nisva mislila, da je lahko toliko. Kaj sedaj? Spogledava se. Grev! Samo enkrat živiš. In nisi vsak dan v Švici.

Sloviti Gornegrat. Že med vožnjo sem vedel, da me ne bo razočaral. Ne Matterhorn, niti Weishorn, niti Dom - čakal sem Monte Roso. Kraljestvo snega in ledu, seraki, razpokan ledenik pod njo, ki je kot deroča bela reka... In temno modro nebo, skoraj črno.

Pogled, ki ga boš za vedno nosil v sebi, dokler bo v tebi vsaj še kanček spomina.

Kako hitro so minile te kratke urice! Emilu sem rekel, da bom sem še prišel. Kot star gospod z visoko pokojnino, na sprehod po bližnjega Stockhorna (3532 m). Obujat spomine in gledat Monte Roso. Ob povratku bom sedel na teraso in si privoščil kosilo in pivo.

Danes si tega nisva mogla privoščiti...

WEISSMIES, 4023 m

Belo močvirje.

Prav nič ni podobno močvirju. Je pa belo. Od vrha do tal.

Do Hohsaasa se pripelješ, dobrih tri tisoč metrov visoko. Le nekaj korakov je do ledenika. Od tod do vrha ni nobene skale več. Samo sneg in ozka gaz.

Dereze odlično prijemajo. Hoja je prav prijetna. Z dolgo prečnico med slikovitimi razpokami si priborimo vstop na greben.

Od sedla naprej nas spremlja veter. Pošteno nas prepriha, grebena pa noče in noče biti konec.

Na vrhu smo.

Brez dvoma na najlepšem štiritisočaku na naši poti.

ALPHUBEL, 4206 m

Navadili smo se sonca. Nič več se ne oziramo v nebo. Lepo vreme se nam zdi samo po sebi umevno.

V noge že leze prijetna utrujenost. Počasi se bliža konec našega popotovanja po švicarskih gorah.

Za slovo smo si izbrali najvišjega.

Že prvi dan, ko smo se peljali z žičnico na Mittelallalin, sem opazoval črne pike, kako so počasi lezle nanj in si mislil, kako lepo bi bilo,

če bi vreme držalo in bi se lahko povzpeli nanj.

Zdaj smo tu. Na njegovih sončnih pobočjih, ob vrtoglavih razpokah, ki jim ne vidiš dna, krhkih mostičkih - ko ocenjuješ njihovo trdnost in jo primerjaš s. svojo težo, preden si upaš prav narahlo in potihno na drugo stran.

Razkošni razgledi in naš zvesti spremljevalec veter nas spremljajo prav do vrha.

* * *

V čudovitem jutru brez oblaka zapuščamo Švico.

Že šesti dan sije sonce. Na temno modrem nebu nas pozdravljajo naši znanci - mischabelski štiritisočaki.

Saj res: ali tukaj sploh kdaj dežuje?

HOCHALMSPITZE JE NAJVIŠJA, NIŽJIH VELIKANOV JE ŠE VEČ

TRITISOČAKI OKROG KRALJICE TUR

MARJAN BRADEŠKO

Ko pri GmCindu, starem mestecu ob cesti Beljak-Salzburg, zavijemo levo, se dolina prav kmalu stisne med visoke gore, ki se na obeh straneh pnejo nekam gor, proti belim ledeniškim kapam. Dolina je zaradi množice slapov res slikovita, le nekoliko preveč turistov premore. Vsi se ob pomoči jeklenih konjičkov vzpenjajo navzgor, kjer je na višini 1900 metrov zgornji rob največjega avstrijskega vodnega jezua - visok je kar 200 metrov. Za jezom je skladišče vode za največjo avstrijsko vodno elektrarno, ki leži na drugi strani gora, v dolini reke Moli pod Mallnitzem. Voda je speljana kar skozi predor pod gorami. Ob jezua je seveda zelo živahno, pravi turistični utrip, ki pa se ga zagnani lahko dokaj hitro znebijo - le malo bolj v breg se je potrebno podati. Avto parkirate pod hotelom, če je še kaj prostora. Treba je biti dovolj zgoden ali pa dovolj pozen - poleg tega jutraj in zvečer prihranite 130 šilingov za cestnino, saj jo pobirajo le čez dan. Ko se primerno obujete in obtežite, se vam ponujajo kar trije tritisočaki: dva ledeniška - Hochalmspitze in Ankogel - in en čisto navaden - Hafner. Potrebujete le tri dni časa (in primernege vremena), če jih želite zavzeti kar v paketu. Poglejmo si jih po vrsti!

HAFNER, 3076 m

Je najvišji vrh v verigi, ki se vleče v smeri severozahod-jugovzhod na severni strani doline Malta. Pot nanj gre v celoti po kopnem, če nismo ravno pre zgodnji poletni obiskovalci. S parkirišča se vzpnemo mimo hotela po makadamski poti še dva zavoja, zatem pa nas zarjavela tabla usmeri proti Kattowitzter Hutte. Pot preči dolga pobočja nad dolino, celo nekoliko spusti se v začetku, zatem pa prekorači nekaj potočkov in nas privede na močvirnato ravnico v vznožju pobočij, ki padajo s krnice Wastlkar pod samim vrhom Hafnerja. Močvirne trate so porasle s puhastrim muncem, vmes pa se vije močan potok. V meandrih se na vodni gladini zrcali veriga ledeniških gora na drugi

strani doline (od Reissecka do Hochalmspitze).

Na tem mestu se naša pot usmeri proti prvi rami (Gamsleifnkopf, 2350 m) v južnem grebenu Hafnerja. Kar dober, vendar zložen vzpon nas prevale čez rob, potem pa se prek strmih travnatih pobočij približamo koči (2319 m). Tu zagledamo visoko nad seboj vrh Hafnerja, ki je videti prav tako kot Mala Mojstrovka z Vršiča.

Za kočjo gre pot ves čas rahlo v levo, saj se moramo povzpeti nazaj na greben, ki smo ga prej prekoračili - tam je bil pač preveč nazobčan, da bi lahko potegnili bližnjico. Zadnji del do grebena je precej strm, nadaljevanje pa zložno. Ob poti so nekje pod vrhom pokonci postavljene zanimive podolgovate skale, ki naj bi popotnika usmerjale na nekoliko razširjenem delu grebena v slabem vremenu. Še malo večji klanec - in stojimo na precej ostrem vrhu ob tradicionalnem križu. Na severovzhod se odpre pogled proti Radstadtskim Turam in v dolino Rotgulden z dvema lepima jezercema. Najlepši pa je seveda pogled proti jugozahodu in zahodu, saj je tam vse belo, pokrito z ledeniki okrog najvišjega vrha skupine, Hochalmspitze.

Sestopimo po isti poti, z grebena pa lahko na primernem mestu zavijemo kar v krnico Wastlkar (le izurjeni) in z nje navzdol do poti, ki se ji priključimo nekoliko nad že omenjeno vodnato ravnico. S tem prihranimo dolg ovinek mimo kočje, kar se v lepem vremenu krepko izplača. Zadnji del poti pred hotelom se še nekoliko vzpnemo.

Tura res ni težavna, saj lahko vso odvečno kramo pustimo v avtu, do katerega se takointako vrnemo. Vode pa je v teh hribih povsod v izobilju.

Čas: Jez v dolini Malta (1902 m) - Kattowitzter Hiitte (2319 m) 3 ure, od tu do vrha Hafnerja še 2 uri; spust po isti poti dobre 3 ure in pol do parkirišča pri jezua.

HOCHALMSPITZE, 3360 m

Izhodišče zanjo - kakor tudi za Ankogel - je kočja Osnabrucker Hutte (2022 m) v dolini Gros-